

МИЛЛИЙ ТИКЛАНİŞ

8 (277) ● 2014 йил 26 февраль, чоршанба ● Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партиясининг ижтимоий-сиёсий газетаси

ЎзМТДП — www.mt.uz Тахририят — www.milliytiklanish.uz

2008 йил 30 октябрдан чиқа бошлаган

ЎзМТДП томонидан миллий хунармандчилик, касаначилик ва оиласвий бизнесни ривожлантиришига кўмаклашиш мақсадида амалга оширилаётган ишлар соҳа вакиллари фаолиятида муҳим аҳамият якаб этмоқда

Жорий йилнинг “Соғлом бола иили” деб номланиши юртимизда соғлом турмуш тарзини шакллантириш, оиласи мустаҳкамлаш ва баркамол авлодни вояга етказиш борасида амалга оширилаётган изчил ислоҳотларнинг мантикий давоми бўлди

Юксак мақсадлар, анъаналар давомийлиги, халқ, ҳар бир фуқаро хукуқ ва эркинлиги таъминоти, кучли давлат барпо этиши — буларнинг барчаси кўп сонли, айrim ўринларда бир-биридан кескин фарқ қиливчи қарашларга эга Германия партияларини бирлаштириб турган жиҳатдир

4 ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ
ХАЁТ

Ўзбекистон Республикаси
Президентининг
ҚАРОРИ

2014 йилги Наврӯз умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш тўғрисида

Халқимиз учун шарқона янги йилнинг бошланиши, энг қадимий, асл миллий, энг ардокли байрам бўлмиш Наврӯз айёмини марказда ва жойларда ҳар томонлама пухта тайёргарлик билан кутиб олиш ва нишонлаш мамлакатимизда эзгу анъанага айланбии қолди.

Бугунги кундан ушбу умуммиллий байрамнинг маънавий ҳаётимиздаги ўрини ва таъсирни, инсоннинг табиат билан уйғун бўлиб яшши, унинг қалбida эзгулик, меҳроқибат, бағрикенглик каби олижаб туғилярни уйғотиш, жамиятилизда ўзаро хурмат ва ҳамхиҳатлик мухитини янада мустаҳкамлаш, ёш авлодимизни миллий қадрият ва анъаналаримиз руҳи камол топтириш борасида аҳамияти то бора ортиб бормоқда.

Ана шуларнинг барчасини инонгатга олиб ҳамда Наврӯз байрамини юксак савиядя, муносиб тарзда нишонлаш максадида:

1. Байрамга тайёргарлик кўриши ва уни ўтказиш бўйича ташкилий кўмита таркиби 1-иловага, ижодий гурух таркиби 2-иловага мувофиқ тасдиқлансан.

Ташкилий кўмита ва унинг худудий бўйимлари Наврӯз байрамини пойтахтимиз Тошкент шаҳрида, Коракалпогистон Республикаси ва вилоятлар марказларида, барча шаҳар, туман ва қишлоқларда умумхалқ сайлилари шаклида кўтарики руҳда ўтказишига каратилган, “Ҳар кунимиз Наврӯз бўлсин!” деган широри асосига сифатида ўзида мужассам этган ташкилий-амалий, маданий-маънавий тадбирлар режасини ишлаб чиқсан ва амала оширасин.

2. Тадбирлар режасини тайёрлаша кўйидаги масалаларга алоҳида эътибор қаратилсан:

Наврӯз фаслида инсоннинг табиат билан ҳамоҳанг бўлиб, ўзини табиатнинг ахралмас бир кисми деб хис этишини ифода қиласидан, атроф-муҳитни, она заминни эъзозлаб, унинг неъматларини, бугунги тинч ҳаётни қадрлаб, шукроналик туғуси билан яшашга даъват этадиган маънавий-маърифий тадбирларни уюштириш;

жойларда бўлиб ўтадиган учрашув ва субхатларда, оммавий ахборот воситаларида Наврӯз байрамининг тарихи, уни нишонлаш билан боғлиқ урф-одат, анъана ва кадриятларимизнинг моҳияти ва аҳамиятини кенг ёритиш;

мамлакатимизда яшаётган, мил-

6 ЖАРАЁН

7 ХАЛҚАРО ҲАЁТ

Биз миллий қадриятлар тарафдоримиз!

шиори остида Навоийда ёшлар форуми ўтказилди

Навоий шаҳридаги “Ёшлар марказида” “Соғлом бола иили” муносабати билан “Биз миллий қадриятлар тарафдоримиз!” шиори остида “Қалбимда улуглай сени Ватаним” мавзуида ёшлар форуми ўтказилди.

Тадбир ЎзМТДП Марказий Кенгаши Ёшлар қаноти” ҳамда партия вилоят Кенгаши ҳамкорлигида ташкил этилди.

Анжуманинни кириш сўзи билан очган ЎзМТДП Марказий Кенгаши Ижория Кўмитасираваси Сарвар Отамуратов тадбир иштирокчиларни самимий кутлаб, истиқол љилларида мамлакатимиз ёшлари учун яратилган кенг имкониятлар келажагимиш эгалари ҳаётда улкан ютуқларга асос берилди.

Бугунги кунда партия томонидан олиб борилаётган ишларнинг сиёсий-хукуқий онги ҳамда тафаккурини юқсалтириш, хукуқ ва манфаатларни химоя қилиш, юрт равнаки йўлидаги ғояларини амалга оширишда ҳар томонлама кўмаклашига қаратилган бу каби тадбирлар келажагимиз давомчиларни руҳлантирибина қолмай, уларнинг партияга бўлган ишончи ортишида муҳим аҳамият якаб этди;

3. Белгилаб кўйилсинки, ўтказилдиган байрам тадбирлари:

Коракалпогистон Республикаси ва вилоятларда Коракалпогистон Республикаси бюджети ва маҳаллий бюджетлар ҳамда жойлардаги ишлаб чиқариш корхоналари, ҳуҷаликлар, жамғармалар хисобидан;

Тошкент шаҳрида республика бюджети ва Тошкент шаҳар маҳаллий бюджети маблаглари хисобидан тенг улушларда қолпанди.

4. Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлиги, Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, “Жаҳон” ахборот агентлиги ва бошқа оммавий ахборот воситалари Наврӯз умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича амалга оширилаётган ишларни атрофлича ёритиб бориши тавсия этилсан.

5. Мазкур карорининг ижросини таъминлаш Ўзбекистон Республикаси Баш вазири Ш.Мирзиёев зиминынни сақлаш ҳамда бойитиш жараёнларида фаол иштирок этишини таъминлаш йўлida изчил фоалият олиб бориши, ёш авлодни ватанпарварлик, миллий ғозига содидлик руҳида тарбиялашустур вазифа сифатида белгиланган, - деди партия етакчиси. — Ушбу дастур мақсад ва вазифаларни ҳаётта табтиқ этиши борасида гайсий-харакатларни боис ёш авлод вакиллари орасида партияни хайриҳоҳлари сони ортиб, маслакдошларимиз сафи ёшлар ҳисобига кенгайб бормоқда.

Бугунги кунда партия томонидан олиб борилаётган ишларнинг сиёсий-хукуқий онги ҳамда тафаккурини юқсалтириш, хукуқ ва манфаатларни химоя қилиш, юрт равнаки йўлидаги ғояларини амалга оширишда ҳар томонлама кўмаклашига қаратилган бу каби тадбирлар келажагимиз давомчиларни руҳлантирибина қолмай, уларнинг партияга бўлган ишончи ортишида муҳим аҳамият якаб этди;

6. Белгилаб кўйилсинки, ўтказилдиган байрам тадбирлари:

Коракалпогистон Республикаси ва вилоятларда Коракалпогистон Республикаси бюджети ва маҳаллий бюджетлар ҳамда жойлардаги ишлаб чиқариш корхоналари, ҳуҷаликлар, жамғармалар хисобидан;

Тошкент шаҳрида республика бюджети ва Тошкент шаҳар маҳаллий бюджети маблаглари хисобидан тенг улушларда қолпанди.

7. Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлиги, Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, “Жаҳон” ахборот агентлиги ва бошқа оммавий ахборот воситалари Наврӯз умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича амалга оширилаётган ишларни атрофлича ёритиб бориши тавсия этилсан.

8. Мазкур карорининг ижросини таъминлаш Ўзбекистон Республикаси Баш вазири Ш.Мирзиёев зиминынни сақлаш ҳамда бойитиш жараёнларида фаол иштирок этилсан.

9. Белгилаб кўйилсинки, ўтказилдиган байрам тадбирлари:

Коракалпогистон Республикаси ва вилоятларда Коракалпогистон Республикаси бюджети ва маҳаллий бюджетлар ҳамда жойлардаги ишлаб чиқариш корхоналари, ҳуҷаликлар, жамғармалар хисобидан;

Тошкент шаҳрида республика бюджети ва Тошкент шаҳар маҳаллий бюджети маблаглари хисобидан тенг улушларда қолпанди.

10. Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлиги, Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, “Жаҳон” ахборот агентлиги ва бошқа оммавий ахборот воситалари Наврӯз умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича амалга оширилаётган ишларни атрофлича ёритиб бориши тавсия этилсан.

11. Белгилаб кўйилсинки, ўтказилдиган байрам тадбирлари:

Коракалпогистон Республикаси ва вилоятларда Коракалпогистон Республикаси бюджети ва маҳаллий бюджетлар ҳамда жойлардаги ишлаб чиқариш корхоналари, ҳуҷаликлар, жамғармалар хисобидан;

Тошкент шаҳрида республика бюджети ва Тошкент шаҳар маҳаллий бюджети маблаглари хисобидан тенг улушларда қолпанди.

12. Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлиги, Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, “Жаҳон” ахборот агентлиги ва бошқа оммавий ахборот воситалари Наврӯз умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича амалга оширилаётган ишларни атрофлича ёритиб бориши тавсия этилсан.

13. Белгилаб кўйилсинки, ўтказилдиган байрам тадбирлари:

Коракалпогистон Республикаси ва вилоятларда Коракалпогистон Республикаси бюджети ва маҳаллий бюджетлар ҳамда жойлардаги ишлаб чиқариш корхоналари, ҳуҷаликлар, жамғармалар хисобидан;

Тошкент шаҳрида республика бюджети ва Тошкент шаҳар маҳаллий бюджети маблаглари хисобидан тенг улушларда қолпанди.

14. Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлиги, Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, “Жаҳон” ахборот агентлиги ва бошқа оммавий ахборот воситалари Наврӯз умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича амалга оширилаётган ишларни атрофлича ёритиб бориши тавсия этилсан.

15. Белгилаб кўйилсинки, ўтказилдиган байрам тадбирлари:

Коракалпогистон Республикаси ва вилоятларда Коракалпогистон Республикаси бюджети ва маҳаллий бюджетлар ҳамда жойлардаги ишлаб чиқариш корхоналари, ҳуҷаликлар, жамғармалар хисобидан;

Тошкент шаҳрида республика бюджети ва Тошкент шаҳар маҳаллий бюджети маблаглари хисобидан тенг улушларда қолпанди.

16. Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлиги, Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, “Жаҳон” ахборот агентлиги ва бошқа оммавий ахборот воситалари Наврӯз умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича амалга оширилаётган ишларни атрофлича ёритиб бориши тавсия этилсан.

17. Белгилаб кўйилсинки, ўтказилдиган байрам тадбирлари:

Коракалпогистон Республикаси ва вилоятларда Коракалпогистон Республикаси бюджети ва маҳаллий бюджетлар ҳамда жойлардаги ишлаб чиқариш корхоналари, ҳуҷаликлар, жамғармалар хисобидан;

Тошкент шаҳрида республика бюджети ва Тошкент шаҳар маҳаллий бюджети маблаглари хисобидан тенг улушларда қолпанди.

18. Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлиги, Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, “Жаҳон” ахборот агентлиги ва бошқа оммавий ахборот воситалари Наврӯз умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича амалга оширилаётган ишларни атрофлича ёритиб бориши тавсия этилсан.

19. Белгилаб кўйилсинки, ўтказилдиган байрам тадбирлари:

Коракалпогистон Республикаси ва вилоятларда Коракалпогистон Республикаси бюджети ва маҳаллий бюджетлар ҳамда жойлардаги ишлаб чиқариш корхоналари, ҳуҷаликлар, жамғармалар хисобидан;

Тошкент шаҳрида республика бюджети ва Тошкент шаҳар маҳаллий бюджети маблаглари хисобидан тенг улушларда қолпанди.

Мурожаатларимиз эътибордан четда қолгани йўқ

дейишмоқда ЎзМТДПдан кўмак олган фуқаролар

**Фуқаролар мурожаатлари
мамлакатимизда, аввало, инсон
манфаатларини таъминлаш,
амалга оширилаётган кенг қўлам-
ли ишоҳотларини жойлаордаги
натахаси, аҳоли турмуш тарзи,
сийёсий-хуқуқий маданиятини
бахчовон мезонилардан бирни
саналади. Юртбошимиз таъвири
билин айтганда: "Хар қайси
мурожаатнинг ортида тирик
жон турибди, уларда киминадир
арз-доши, керак бўлса дарди,
айрим амалдорлар томонидан ўйл
кўйилган адодатсизлик турганини
хеч қачон унумаслигимиз лозим".**

ги конунларга риоя этилишини таъминлаша кўмаклашиш устувор вазифа сифатида белгиланган. Мазкур дастурий максад ва вазифалар иккисини таъминлашга қаратилган тарғибот тадбирлари, депутатларининг жойлаордаги ташловчилик билан учрашувларидағи конунлар мазмун-моҳияти муҳокамалари натахасида партининг турли даражадаги ташкилотларига фуқаролар мурожаатлари сони ортиб бормоқда. Мурожаатларда, асосан, партия электорати вакиллари бўйинда, хунармандлар ва ёшлар манфаатлари, бандлик, янги иш ўринлари яратиш ҳамда имтиёзли банк кредитлари олишига кўмаклашиш каби масалалар акс этган.

— Албатта, фуқаролар мурожаатларини ижобий натахаси ахолининг партияга бўлган ишончини оширади. Шу боис, ҳар бир партия ташкилоти ва партия гурухи азосига килинган мурожаат эътиборсиз қолдирилмайди. Тахлилларга кура, партининг барча даражадаги ташкилотларига ташкилотларига белгиланган максадда 2500 тадан ортиб мурожаатлар килиб тушди, - дейди партия Марказий Кенгаси Икроя Кўмитаси раиси ўринбосари Жалолиддин Сафоев. — Уларнинг аксариятини ёшлар масалаларига оид мурожаатлар ташкил этади. Шуниси куонарлики, мазкур мурожаатларнинг 600 га яқини бошлангич партия ташкилотларида кайд этилган. Бу эса партининг кўйи ташкилотлари аҳоли катламлари орасига кириб бораётгани, гояларимизнинг энг чекка ҳудудларга тарқалётгани, фуқароларда ўзмайди. ЎзМТДПга нисбатан ишончнинг мустахкамланаётгани ва, айниқса, жамиятда хуқуқий маданиятнинг юксалиб бораётганидан даралади. Фикримизни рагамлар орқали таҳлил қилсан. Кўйи бўғинларга бўлган мурожаатларнинг аксарияти ижобий ҳал этилган. Тавлим ва ижтимоий-иктисодий масалалар билан боғлиқ мурожаатларнинг 300 га яқини партия кўмаги билан ҳал этилган бўлса, ҳалк депутатлари маҳаллий Кенгашларга ЎзМТДПдан сайланган депутатларнинг турли идора, ташкилот ва мусассаларга киритган депутатлик сўровлари орқали 351 та мурожаат ўзи бошқарши органдарни таҳлил этилган.

Айтиш жоизи, партининг бўлётган мурожаатларда, асосан, миллий хунармандчиликни ривожлантириш максадига қаратилган имтиёзли кредитлар олишига кўмаклашиш масаласи акс этган.

Электорат манфаатларига қаратилган мазкур мурожаатларини ҳал этишади. ЎзМТДП Марказий Кенгаси ва Олий Мажлис Конунчилик палатасидаги фракция-

си, Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ҳамда "Хунарманд" ўзимаси ҳамкорлигидаги қадриятларимиз давомчилари фаолиятини имтиёзли кредитларни таъминлаши мухим аҳамият касб этмоқда.

— Яна бир мурожаатга эътиборгинизни қарматомчиман, - дейди партия раиси ўринбосари. — Хоразм вилоятидан киме фанни ўтишувчиси Нилуфар Хўжаевадан ЎзМТДП Марказий Кенгаси Икроя Кўмитасига мурожаат келиб тушган. Унда мактабнинг 7, 8, 9-син-фларига киме фанни ҳафтисига 2 соатдан ўтилиши, бу эса ўкувчиларга фанни ўзлаштириш учун етарили эмаслиги, жамиятнинг турли соҳаларни ривожини киме фанисиз тасаввур қилиб бўлмаслигини инобатга олиб, ушбу фанни ҳафтисига 3 марта мактаб дарс жадвалига киритища амалий ёрдам сўраган. Ушбу мурожаат Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигига юборилиб, Н.Хўжаевадан мурожаати ҳал килиниши учун зарур чоралар кўришлини маълум килинди.

Ўтган йил бошида фуқаро Рустам Нурматов ЎзМТДП Жиззах вилоят Кенгасига турмуш ўргонинг олий ўкув юртида шартномаси асосида таълим олаётгани сабабли таълим кредити олиш учун амалий ёрдам сўраб мурожаат қилган. Мурожаатга жавобан, партия вилоят Кенгаси раиси Файрат Кодиров ва ҳалк депутатлари вилоят Кенгаси депутати Ўрол Сатторов "Ипотека банк" АТИБ Жиззах вилоят филиалига мурожаат қилиб, ЖДДИ талабаси Наргиза Алимовага таълим кредити олишида амалий ёрдам кўрсатилиб.

ЎзМТДП Янгиер шаҳар Кенгасига

партия фаолиети Феруза Жўрабоева иш билан таъминлашада кўмак сўраб мурожаат қилган. Мурожаат депутатлик сўруви орқали ҳал килиниб, фуқаро кўшма корхонага ишга жойлаштирилди. Янгириқлик Холмурод Собирор партия ташкилотлари ва депутатларга аҳоли томонидан келиб тушаётгани мурожаатларга масъулнинг билин ёндашибши лозимлигини барча даражадаги партия ташкилотлари ва депутатларга ёдда тутишлари лозим. ЎзМТДП электорати хисобланган зиёлилар, маҳаллий ишлаб чиқарувчилар, хунармандусталар, касаначилар, оилаславий тадбиркорлар манфаатлари акс этган мурожаатларнинг ижобий ечими партия хайриҳоҳлари сафи кенгайшишга хизмат килиши шубҳасиз.

Кодиржон ОДИЛОВ, ЎзМТДП фракцияси аъзоси:

— Фуқароларнинг мурожаати этиш хуқуки инсон манфаатлари ҳамда хуқуқларининг таъминлашимиши ва самарали химоя килинишининг мухим омилларидан биридир. Шу маънода демократик хуқукий давлат ва очик фуқаролик жамиятида фуқароларнинг мурожаатлари эътибор масаласи ниҳоятда мухим аҳамият касб этади. "Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида"ги конун фуқароларнинг фаолиги кафолатловчи норматив-хуқукий хужжатлардан бирни саналади.

Таъкидлаш жоизи, ЎзМТДП фракцияси аъзоларининг жойлаордаги ташловчилар билан учрашувлари чоғида ёки партия орқали фуқаролардан турли мазмундаги ёзма ва оғзаки мурожаатлар келиб тушади. Мазкур мурожаатларни ваколатимиз доирасидан ҳал килишга ҳарқат килимиз. Шунингдек, партиямиз веб-сайтинг "Депутатга савол беринг!" блогига ҳам фуқаролар томонидан тез-тез мурожаат килинади. Ҳар бир депутат ўз сайловчиси билан он-лайн мулокотда бўлиб, кўпгина мурожаатларга ечим томпокда. Бу эса фуқароларнинг давлат ва жамият ишларини бошқаршишдаги иштирокини кафолатлаб, уларнинг давлат органлари устидан жамоатчилик назоратини кучайтироқмада.

Баҳром МАМАЖОНОВ, ҳалк депутатлари Жиззах шаҳар Кенгасидаги партия гурухи раҳбари:

— Фуқаролар мурожаати депутатларни ҳаракатга келтирувчи, фаолликка ундочи ва ўз ваколатларни хис этишига давлат этивни омил хисобланади. Ҳалк депутатлари Жиззах шаҳар Кенгасига ЎзМТДПдан сайланган 7 нафар депутат ўз фаолияти давомида мамлакатимизда қабул килинган конун ва қарорларнинг шахардаги ихоси юзасидан назорат-таҳлил ишларни олиб бораётмоқда. Жумладан, партия гурухимиз томонидан Жиззах шаҳар давлат солиқ инспекциясида фуқароларнинг мурожаатлари юзасидан амала оширилаётган ишлар назорат-таҳлил тартибида ўрганилди. Таҳлил натижаларига кўра, 2013 йил давомида 400 нафарга яқин фуқародан мурожаат келиб тушган ва улар қонуний тартибда ҳал этилган.

Шунингдек, партия шаҳар Кенгасига ҳам фуқаролар, айниқса, электоратимиз вакиллари томонидан бўлаётган мурожаатларни сони ортиб бормоқда. Улар партия Кенгаси ва депутатларни томонидан ҳал этилмоқда. Фуқаролар мурожаатларини одилона, ўз вақтида кўйиб, ҳал этишмисиз шахримиз ахолисини фаолликка ундан, ўз хукук ва имкониятларидан эмин-эркин фойдаланишларига йўл очмоқда.

Соҳибакон КОДИРОВА, хунарманд:

— Узоқ йиллардан бўлаётган мурожаатларни сони ортиб бормоқда. Улар партия Кенгаси ва депутатларни томонидан ҳал этилмоқда. Фуқаролар мурожаатларини одилона, ўз вақтида кўйиб, ҳал этишмисиз шахримиз ахолисини фаолликка ундан, ўз хукук ва имкониятларидан эмин-эркин фойдаланишларига йўл очмоқда.

Дониёр ТОШБОЕВ, ЎзМТДП МК Икроя Кўмитаси девони бўлим бошлиги, Шоҳида ДАМАНОВА, "Milliy tiklanish" мухими:

— Айни пайтда шаҳар Кенгасига ташкилотлари таъминлашада мухим ўрин тутади ташкилоти фаолиятини намуна килиб кўрсатиш мумкин.

— Ёш авлодни ҳар томонламида соглом қилиб тарбиялаш давлат сиёсати, даражасига кўтарилиган бир пайтда, улар ўртасида гиёҳ-вандлик, ҳуқуқбузарликинг олдини олиш, маънавий таҳдиётларни салбий таъсирига қарши курашиш долзарлар аҳамият касб этмоқда, - деди куйи бўгин етакчилиси Гавҳар Жоҳанова. — Келажак эгаларини ана шундай салбий иллатлардан асрар, ўз нафбатida, тадбирларни таъсирига қарши курашиш долзарлар аҳамият касб этмоқда.

— Ёш авлодни ҳар томонламида соглом қилиб тарбиялаш давлат сиёсати, даражасига кўтарилиган бир пайтда, улар ўртасида гиёҳ-вандлик, ҳуқуқбузарликинг олдини олиш, маънавий таҳдиётларни салбий таъсирига қарши курашиш долзарлар аҳамият касб этмоқда.

— Ёш авлодни ҳар томонламида соглом қилиб тарбиялаш давлат сиёсати, даражасига кўтарилиган бир пайтда, улар ўртасида гиёҳ-вандлик, ҳуқуқбузарликинг олдини олиш, маънавий таҳдиётларни салбий таъсирига қарши курашиш долзарлар аҳамият касб этмоқда.

— Ёш авлодни ҳар томонламида соглом қилиб тарбиялаш давлат сиёсати, даражасига кўтарилиган бир пайтда, улар ўртасида гиёҳ-вандлик, ҳуқуқбузарликинг олдини олиш, маънавий таҳдиётларни салбий таъсирига қарши курашиш долзарлар аҳамият касб этмоқда.

— Ёш авлодни ҳар томонламида соглом қилиб тарбиялаш давлат сиёсати, даражасига кўтарилиган бир пайтда, улар ўртасида гиёҳ-вандлик, ҳуқуқбузарликинг олдини олиш, маънавий таҳдиётларни салбий таъсирига қарши курашиш долзарлар аҳамият касб этмоқда.

— Ёш авлодни ҳар томонламида соглом қилиб тарбиялаш давлат сиёсати, даражасига кўтарилиган бир пайтда, улар ўртасида гиёҳ-вандлик, ҳуқуқбузарликинг олдини олиш, маънавий таҳдиётларни салбий таъсирига қарши курашиш долзарлар аҳамият касб этмоқда.

— Ёш авлодни ҳар томонламида соглом қилиб тарбиялаш давлат сиёсати, даражасига кўтарилиган бир пайтда, улар ўртасида гиёҳ-вандлик, ҳуқуқбузарликинг олдини олиш, маънавий таҳдиётларни салбий таъсирига қарши курашиш долзарлар аҳамият касб этмоқда.

— Ёш авлодни ҳар томонламида соглом қилиб тарбиялаш давлат сиёсати, даражасига кўтарилиган бир пайтда, улар ўртасида гиёҳ-вандлик, ҳуқуқбузарликинг олдини олиш, маънавий таҳдиётларни салбий таъсирига қарши курашиш долзарлар аҳамият касб этмоқда.

— Ёш авлодни ҳар томонламида соглом қилиб тарбиялаш давлат сиёсати, даражасига кўтарилиган бир пайтда, улар ўртасида гиёҳ-вандлик, ҳуқуқбузарликинг олдини олиш, маънавий таҳдиётларни салбий таъсирига қарши курашиш долзарлар аҳамият касб этмоқда.

— Ёш авлодни ҳар томонламида соглом қилиб тарбиялаш давлат сиёсати, даражасига кўтарилиган бир пайтда, улар ўртасида гиёҳ-вандлик, ҳуқуқбузарликинг олдини олиш, маънавий таҳдиётларни салбий таъсирига қарши курашиш долзарлар аҳамият касб этмоқда.

— Ёш авлодни ҳар томонламида соглом қилиб тарбиялаш давлат сиёсати, даражасига кўтарилиган бир пайтда, улар ўртасида гиёҳ-вандлик, ҳуқуқбузарликинг олдини олиш, маънавий таҳдиётларни салбий таъсирига қарши курашиш долзарлар аҳамият касб этмоқда.

— Ёш авлодни ҳар томонламида соглом қилиб тарбиялаш давлат сиёсати, даражасига кўтарилиган бир пайтда, улар ўртасида гиёҳ-вандлик, ҳуқуқбузарликинг олдини олиш, маънавий таҳдиётларни салбий таъсирига қарши курашиш долзарлар аҳамият касб этмоқда.

— Ёш авлодни ҳар томонламида соглом қилиб тарбиялаш давлат сиёсати, даражасига кўтарилиган бир пайтда, улар ўртасида гиёҳ-вандлик, ҳуқуқбузарликинг олдини олиш, маънавий таҳдиётларни салбий таъсирига қарши курашиш долзарлар аҳамият касб этмоқда.

— Ёш авлодни ҳар томонламида соглом қилиб тарбиялаш давлат сиёсати, даражасига кўтарилиган бир пайтда, улар ўртасида гиёҳ-вандлик, ҳуқуқбузарликинг олдини олиш, маънавий таҳдиётларни салбий таъсирига қарши курашиш долзарлар аҳамият касб этмоқда.

— Ёш авлодни ҳар томонламида соглом қилиб тарбиялаш давлат сиёсати, даражасига кўтарилиган бир пайтда, улар ўртасида гиёҳ-вандлик, ҳуқуқбузарликинг олдини олиш, маънавий таҳдиётларни салбий таъсирига қарши курашиш долзарлар аҳамият

«Қутлуғ ишга бўйсунгил»

Туркӣ ҳалқларнинг энг қадимги оғзаки ижоди жанр нуқтаи назаридан ҳам, мавзу доираси ҳамда гоявий-бадиий хусусиятлари нуқтаи назаридан ҳам ранг-барандир. Асотирлар, қаҳрамонлик эпослари, афсоналар, эртаклар, нақллар, турли ҳажм ва кўринишдаги қўшиқ каби жанрлар кўп тарқалган.

Энг қадими туркий лирик шеърлар, баҳориятлар, юзлаб маколлар, мавсум-маросим кўшиклири, марсиялар бизгача “Девони луготот-турк” во-ситасида этиб келган. Матъумки, буюк олим Махмуд Кошғарий узоқ иллар давомида туркӣ қавмлар яшайдиган минтакаларни кезиб, уларнинг жойлашиш ўрни, жўғрофиясини, ҳалқларнинг турмуш тарзи, урф-одатлари, лаҗжаларининг ўзига хос хусусиятларини ўрганган, сўз, ибора, атама, бирикма, жой номлари, ўсимликлар, ҳайвонот олами, ҳашоратларнинг номини қайд этиб юрган. Ана шу жараёнда олим ҳалқ орасида кенг тарқалган шеърларни, накл ҳамда ҳикматли суз, маколларни ҳам ёзиб олган. Кизиқарли жихати шундаки, кейинчалик Махмуд Кошғарий лугатни тартиб бериш, ундаги у ёки бўзни изоҳлаш, шарҳлашда ушбу калималар, ном иборалар-атамалар иштирок этган шеърий парчалар, алоҳида байтлардан ўз ёки фикрини асослаш, бу сузларниң ҳалқ истеммолида мавжудигини тасдиқлаш мақсадиди, мисол тарикасида фойдаланган. Масалан, “минглөк”, “ўйғур” сузлари шархининг давомида куйидаги тўртлики кеттирган.

Кема ичра ўтириб,
Ила сувин кечдик биз.

Ўйғур томон юзланиб,

Минглөк элин одик биз.

Демак, “минглөк”, “ўйғур” сўзлари жуда кўхна манзилгоҳлар номи бўлиб, ҳалқ оғзаки ижодида жой номлари сифатида қадимдан зикр этиб келинган.

Замонамиз алломаси, устоз Максуд Шайхзоданинг таъкидлашича, олим “кўшик” сўзини тўлиқ изоҳини беришда бир шеърнинг тубандаги парчасини илова қилинган. Бу тўртлики туркӣ ҳалқлардаги киз боланинг ўз сўйиган — йигит олдига турли шартлар кўйиши удуми тарихини ўрганиш жихатидан ҳам муҳимдир.

Туркон котин қўтига,

Текур биздин бир кўшуғу.

Айтгил сизин тобугчи,

Ўтнур яна бир тобуг.

Машҳур навоийшунос, филология фанлари доктори, профессор, ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арабби Абдуқодир Хайтиметов “девондаги бундай шеърлар ёзув адабийтига тааллук”, у бир неча банддан иборат шеърнинг бир парчаси, деган оғирни иллари сурган.

Махмуд Кошғарий кеттирган шеърларнинг аксариити мавсум-маросим тасвирига багишланган бўлса, бир туркум кўшиклирида инсон руҳиятини камалоти, таълим-тарбияси билан боғлиқ муммалолар ифодаланган. Бир силсила тўртликларда, хусусан, туркӣ ҳалқларнинг алп баҳодири Афросиёб ҳакидаги бир неча парчада ёш авлод мард, жасур, элларвар, ватан таяни, ҳалқ сунячиғи, инсонпарвар бўлишга, илм ўрганиш, касб ёгаллашга даъват этилади:

Кулдошининг хурмат кил,

Ўзгларга юзланима.

Боқолмасан товуғинг,

Куш боқай деб кўзланма,

Кулса киши юзинга,

Кўрклини бўйиб кўрингил.

Ширин, очик сўз сўйла,

Ёкмоқ чуну үрингил.

Девондаги кеттирган бир қанча байтлар, алоҳида тўртликларда илм-фан, маврифат олқишлилади, ёшларга бевосита мурожаат этилиб, олимларга, устоузларга ёрғалиб, уларнинг билимини ёзгашлаш, билимдан баҳраманд бўлишга чакрилади. Илм ўрганиб, ўзингдан файриинсоний иллатларни кеткиши, ҳаётдаги кийинчиликлар,

омадисизликларга сабр билан бардош бериш, илм машъалидан баҳраманд бўлиш зарурлиги қайтакта кеттилди, сабр-бардошли бўлишга чорланади:

Келса қанча қаттиқлик,
Ўтиб кетар сабр кил.
Дунё ишин билиб тур,
Ўзингни бегам туттигил.
Ўғлим сенга қолдирдим ўгит,
Унга амал кил;
Олимларга яқинлаш, баҳра олгил
Туттиб дил.

Боша бир тўртлика “олим қишининг сўзлари-дан олгил ўгит”, “имдеб югурдим, доиниши қидирдим” дейилса, қуйидаги байтларда бишишга манзарани кузатамиз: инсон бу оламда ўзидан факат яхи сўз қолдирриб кетиши лозимлиги утирилиди, тақаббурил, манманлик қораланди:

Ўз кўринга ишонма,

Сувлар уза таянма.

Айрим тўртликларда катта ижтимоий, фалсафий мушоҳадалар мушассамлашган:

Үндаб улуг чақириса,

Тезлик билан этиб кел.

Очликда бирга бўлгил,

Не дохла бўлса юрт, эл.

Кўплаб тўртликларда меҳнатсеварлик, ота-онага хурмат, қичикларга иззат, севиги садоқат, имон-этиқоддик сабиткадам бўлиш, меҳмондустлик ғоялари ўзига хос образлар, кўйма мисраларда кўйланган, ёшлар олийжаноб фазилатлар соҳиби бўлишга ундалган, камтар, хуштавозеъ бўлиштирилган:

Эшишиб ота-онанги,

Сўзларни қадрла.

Молу мулкинг кўпайса,

Маргуруланинг кутурма.

Қуйидаги тўртлика, бир томондан, илм ўрганишга бевосита даъват этилса, иккиччи байтда эса мутакабириллик берилшиларни қўтирилиб, камтар, хоккор бўлишга чорланмоқда:

Ўрган унинг билимин,

Боргин унинг сари.

Кутугу ишга бўйсунгил,

Кибрни қув нари.

Бир катор тўртликлар, алҳоҳда байтларда касб-хунарни қадрлаш, одамларга меҳрибон, ширин-сухан бўлиш ҳамжигатлик, бирордарни ғоялари тарронум этилган. Чунончи, бир неча шеърий парчада дўстини авайлаш лозимлиги таъкидланса, иккинчида, очиб, чехра, ширинсуз бўлишга чорланади. “Ортиқча чираниш бел синдиради”, деган ҳалқ ҳикмати байтлар замирига сингдирилган, тақаббурил қораланган. Улар фоявий йўналиши ҳижатидан ҳам, поэтик-бадий унсурлар нуказни назардан ҳам пухта-пишик мисралардир:

Ёмонлика ӯрганима,

Тилдан чиқар эзгу сўз.

Айрим тўртликларда ёшларда учраб турадиган ховликалар, шошма-шошарлик, ҳоҳ ҳавасга, молдунёга ҳирс кўйни қаттиқ қораланиб, “мол ўғигиши”, сели келиш, деб хисоблаш” қўтирилади, ҳар бир ишни ўйлаб қилишга, серандиша, ботамкин бўлишга чакрилади. Асардаги маколларнинг аксариитида ватанпарварлик, инсонпарварлик, тинч-тутуб ўзаш унчун кураш ғоялари таронум этилган:

Иш бошлашда ҳовлиқмасдан

диккат-ла бок,

Чакмоқ тошни шошиби чақсанғ

учар чирок.

Хуллас, туркӣ ҳалқларнинг қадимий шеърларни ватанпарварлик, дўстлик, меҳр-оқибатли бўлиш руҳидаги таъкидлашада мухим воситадир. Оғзаки ижоддаги бу хилдаги шеърларнинг мавсум-маросим, қасб-корга, баҳор вағсифга доир кисмлари махсус ўрганиланган улардаги севиги-муҳаббат мавзуси, дидактик йўналишлар ҳамон таджикотиларни кутмода. Зеро, девондаги кўп тўртликларда ҳалқ педагогикасининг барча учурларни кўзга ташланади. Ҳатто, девонда ҳамланган биргина мақоллар таҳлили ҳам жиддий назарий хуносалар чиқариши имонини беради.

Хамиджон ҲОМИДИЙ,
филология фанлари доктори,
профессор

Ахборот-коммуникация технологиялари

Электрон хужжат алмашинуви ривожланмоқда

Президентимиз Ислом Каримовининг 2013 йил 27 июнодаги қарори билан тасдиқланган 2013-2020 йилларда Ўзбекистон Республикасида телекоммуникация технологиялари, алоқа тармоқлари ва инфратизуммасини ривожлантириши дастурининг қабул қилиниши мамлакатимизда ахборот ресурслари, тизимлари ва тармоқларини жадал ривожлантиришида янги босқични бошлаб берди.

Тошкент вилоятида ҳам ушбу хужжат ижорси юзасидан майян ишлар амалга оширилмоқда. Ху-сусан, вилоят ва унинг шаҳар ҳамда туман ҳокимликларида электрон хужжат алмашинуви ийгла қўйиш ва ривожлантиришига алоҳида каратилиб, когоз сарфини камалтириши имонини берадиган локал ва корпоратив тармоқлар ташкил этилди. Иш сифати ва самарадорлигини янада ошириш максадиди “Е-ХАТ”, корпоратив бошқарувнинг автоматлаштирилган тизими — “ҚБАТ”, “Юрида”, “Юрида ороф” кабидастур, тизим ва элекtron почталар жорий этилди.

— Вилоят ҳокимлигининг расмий веб-сайти ўтган йили www.toshvii.uz веб-порталига айлантирилди, - дейди Тошкент вилоят ҳокимлигининг компютерлаштириши маркази раҳбари Сайдакром Музаффаров. — Унда

давлатимиз раҳбари, Ўзбекистон Республикаси Вазирлари Махкамаси томонидан қабул қилинаётган қарор ва фармонлар, норматив-хуқуқий хужжатлар ҳамда Тошкент вилояти ҳокимлигининг қарор ва фармони чориганини ўтлашиб оширга ўрнинг тармоғига улашади. Вилоятда ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантиришига алоҳида каратилиб, килиш тартиби, қабул қунарлари, кўрсатадиган ҳизматлар рўйхати ва хизмат кўрсатиш тартиби, расмий тадбирлар (мажлис, ахмуман, семинар, учреждение) билан танишиши мумкин.

Ўн саккизта шаҳар ва туман ҳокимликларининг расмий веб-сайтларини ўз ичига олган www.toshvii.uzда вилоят ва мамлакатимиз ҳаётига оид тезкор янгилик ва ўзгаришлардан ха-

Х.САЛИМОВ,
ЎзА мухабири

омадисизликларга сабр билан бардош бериш, илм машъалидан баҳраманд бўлиш зарурлиги қайтакта кеттилди, сабр-бардошли бўлишга чорланади:

Келса қанча қаттиқлик,

Ўтиб кетар сабр кил.

Дунё ишин билиб тур,

Ўзингни бегам туттигил.

Ўғлим сенга қолдирдим ўгит,

Унга амал кил;

Олимларга яқинлаш, баҳра олгил

Тутиги дил.

Боша бир тўртлика “олим қишининг сўзлари-дан олгил ўгит”, “имдеб югурдим, доиниши қидирдим” дейилса, қуйидаги байтларда бишишга манзарани кузатамиз: инсон бу оламда ўзидан факат яхи сўз қолдирриб кетиши лозимлиги утирилиди, тақаббурил, манманлик қораланди:

Ўз кўринга ишонма,

Сувлар уза таянма.

Айрим тўртликларда катта ижтимоий, фалсафий мушоҳадалар мушассамлашган:

Үндаб улуг чақириса,

Тезлик билан этиб кел.

Очликда бирга бўлгил,

Не дохла бўлса юрт, эл.

Кўплаб тўртликларда меҳнатсеварлик, ота-онага хурмат қичикларига иззат, севиги садоқат, имон-этиқоддик сабиткадам бўлиш

Бизнинг шарх

ПАРТИЯ ФОЯЛАРИ

бир-бирига яқин бўлгани учун сайловларда ўзаро келишувга кўра сиёсий кучлар ўз номзодларини алоҳида худудларда ҳам илгари суринади

Юксак мақсадлар, инсанлар давомийлиги, ҳалқ, ҳар бир фўқаро ҳуқук ва эркинлиги таъминоти, кучни давлат барпо этиши истаги — буларнинг бараси кўп сонли, айрим ўринларда бир-биридан кескин фарқ қулини қарашларга эга Германия партияларини бирлаштириб турган жиҳатдир. Бугунги тарафкўши, мамлакат ривожида уларнинг хизмати катта.

Зеро, давлатнинг қайси йўналишда, қандай тезлик ва натижалар билан мақсадга эришини ўз-ўргури айнан сиёсий партиялар, уларнинг доимий ёки сайловларди дастурларини қайдаражада амала оширишларига боғлиқ.

Мамлакатда 30 дан ортиқ партия мавжуд бўлиб, Христиан-демократик иттифоқи, Христиан-социал иттифоқи, Германия социал-демократик партияси, Иттифоқ90/Яшиллар, Сўллар каби кучни партиялар катарида Нафакахўрлар, Карокилар, Ақл ва Бинафарагилар партияси каби ўзига хос номларни ҳам учратиш мумкин.

Германиядаги йирик сиёсий кучлардан бирни бўлган Христиан-демократик иттифоқи дастурига эътибор қаратилса, унда миллатлар бирдамлигини таъминлаш, анъанавий қадриятларни аср-авайлаш, немисларга хос ҳаёт тарзини тарбиф қилиши етакчи ўринни эгал-

лайди. Ахлоқий асослар, ижтимоий бозор ҳўжалиги гояси Федератив Республикада мустаҳкам илдиз отган бўлиб, бу ҳам ХДИ дастури асосини ташкил қиласди.

Иккисодий масалаларда ХДИ кўпроқ 1949 йилда Людвиг Эрхард томонидан ишлаб чиқилган Дюссельдорф тезисларига сунянган. Партия илк маротаба ана шу дастур доирасидан "социал бозор иктисодиёти"ни талаб қилиб чиқкан. Яни, бунду иккисодий ёркини, мустаҳкам шахслар ва корхоналар ўртасидаги ёркин ракобат ижтимоий адолат ва бағригенглик тамойилларига мувофиқ келтирилиши лозим эди. Ҳозирги кунда ХДИ иккисодий ва моливий сиёсатда асосий ётиборни сифатли иккисодий ўсиш ва ишсизлики камайтиришга қаратади. Ҳусусий мулк ва бозорларга ёркин кириш имкони ҳар бир кишининг ижтимоий жавобгарлиги, таълим тизимини ижтимоий химоялаш ва кўллаб-куватлар билан боғлиқ, дея таъкидлайди партия вакиллари.

ХДИ ташкил сиёсатда Федератив Республиканинг НАТО гарбий альянсига тегишиллар тамоилидан келиб қиласди. Асосий ётибор аввалгидек куроланиши қисқартиши ҳамда иккисодий ва сиёсий жиҳатдан Европа интеграциясига қаратилади. 1984 йилдаги Штутгарт тезисларида янги техника ва атроф-муҳит тушунчалари ўз аксини топган. Унга кўра, партия янги технологиялар ва аҳоли онгани ўзгартриши бўйича чоралар кўриш ёрдамида табиат муҳофазасини таъминлаш ниятида.

Аммо ХДИ техниканинг инсонга хизмат-қилиши чегарасидан ўтишини қўллаб-куватламайди.

Германия социал-демократик партияси мамлакатдаги кекса партиялар қаторига киради. 1863 йилда ташкил этиланган партия XIX аср охирида ҳақиқий оммавий кучга айланган. Германия империяси таназулидан сўнг ГСДП вакили Фридрих Эберт демократик йўл билан сайланган биринчи президент бўлган.

Дастлаб ГСДП ишчи синф партияси сифатида ташкил этиланган бўлса, 1954 йилда у ўзини жамиятдаги турли катламларни қамраб олувчи "сўл ҳалқ партияси" сифатида тарбиф эта бошлади. Бу позиция 1959 йили партиянинг ижтимоий бозор иктисодиёти моделини қабул қилиш, немис армиясини ислоҳ қилишга розилик берини билан янга бир бор мустаҳкамланди. Шунингдек, партия дастурида капитализм мақсади ижтимоий фаровон давлат қуриш бўлган янги ижтимоий тузум билан алмаштирилиши лозимлиги таъқидланди. Иккисодий сиёсатда эса ўз фаолияти учун давлат фаол иштирок этиладиган бозор ҳўжалиги концепциясини асос қилиб олди.

2007 йилда Гамбург шахридан съездда партиянинг янги дастури - "XXI асрда социал-демократия" қабул қилинди. Социал-демократлар ўзларининг Германиядаги демократик социализм куриш ҳақидаги мақсадларини ўзлон қилишди. Бу ижтимоий адолатнинг таъминланиши, жамиятнинг барча иштирокчилари учун имкониятларнинг тенглиги ва ижтимоий бағригенгликни англатади. Иккисодий соҳасида эса муввафқият билан ишлаётган тадбиркорларнинг ёлларни ишчилар олдиради масъулиятини ошириш асосий мақсад қилиб олинган. Шунингдек, мазкур ҳўжаттада адолатни солик сиёсати, ёнг кам иш ҳаки ҳажмининг қонуний кафолатланиши масалаларни ҳам кўтарилади. Ҳозир ГСДП аъзолари сони бўйича фақат Христиан-демократик иттифоқдан ортда қолади. 2010 йил ҳолатига кўра унинг аъзолари 500 минг нафардан кўп. Партиянинг олий органи — съезд саналади.

Германиядаги йирик партиялардан яна бири — бу Христиан-социал иттифоқи. Бугунги таъкидлайди ташкил қиласди. Ҳозир ГСДП аъзолари сони бўйича фақат Христиан-демократик иттифоқдан ортда қолади. 2010 йил ҳолатига кўра унинг аъзолари 500 минг нафардан кўп. Партиянинг олий органи — съезд саналади.

Фоки бўлиб (1945 йилда ташкил этиланган) қарашлари Христиан-демократик иттифоқи қарашларига яқин. Улар ўртасидаги келишувга кўра, социалистик иттифоқ ўз номзодларини факат Баварияда, демократик иттифоқ эса ўз номзодларини мамлакатнинг қолган федерал ерларида илгари суради. Германиядаги илк сайловлар давридан бошлаб мазкур иккича партия ягона фракциони бирлашмаси ташкил этиди у ҳар сафар янги рўйхатга олиш даврининг бошланиши билан янгилашади. Шунга қарамай, партия ташкилий жиҳатдан мустаҳкам. Партия раҳбари бир вақтнинг ўзида иккича партия фракцияси раисининг биринчи ўринбосари ҳисобланади.

1945 йилдан сўнг ХСИ христиан-социалистик сиёсат асосидаги, давлат томонидан бошқариладиган хусусий иктисодиётни ёқлаб чиқди. Аммо тез орада ушбу концепциядан воз кечилип, ижтимоий бозор иктисодиёти моделини қабул қилинди. Бугун мазкур модел худди христиан-қадриятлар тизими, федератив давлат тузилмаси тамомиллари каби партия дастурнида асоси қоидардан бирига айланди. ХСИ ҳудди ХДИ каби ўзини барча ижтимоий қатламлар манфаатларини акс этириши керак бўлган ҳалқ партияси, деб ҳисоблайди. Христиан-социал иттифоқи христиан-ижтимоий асосларга таянуви либерал-консерватив партия сифатида иш қуради ва ўз дастурда мустаҳкам кадриятлар тизимини ўрнатиш тарафдори эканини байн қиласди.

Аъзолари сони 200 минг нафардан ортиқ бўлган мазкур партия ҳуқукий давлат тамоилиларига таянуви сиёсий кучлардан биридир. Мутахассисларнинг фикрича, факат кучли давлатгина фуқаролар ёркини, ижтимоий адолатни таъминлай олади ва бир вақтнинг ўзида либерал бўлиб қиласди. Партия фуқароларнинг шахсий масъулиятини ошириш асоси қоидардан бирига айланади. Федерал ерлар позициясининг мустаҳкамланиши истайди. ХСИ вакт ўтиши билан католик интеграциявий партиясидан умумбавария конфессияларро ҳалқ партиясига айланниб улгурди.

Б.БОТИРОВ

ДУНЁДАН ДАРАКЛАР

Вулқонни аниқлаш мумкин

Америкалик тадқиқотчилар томонидан вулқонни аниқлаш мумкин.

Мутахассислар вулқондаги вагма таркиби ва ҳолатини ўрганиб, ушбу модда вулқон фаоллашувидан аввалроқ суюқ ҳолатга ўтишини аниқлашади. Янги мослама ана шу ҳолатни олдиндан аниқлай олади. Олимлар АҚШнинг Маунт-Худ вулқонини узоқ вакт давомида тадқиқ этиши ва аниқ ҳолосага келишган. Иланнишлар натижасида бундан иккича арс мұқаддама отилган вулқон лавалари ҳам ўрганилган. Кузатувчиларнинг фикрича, янги аппарат кўрсатичиларига асосланыб иш юритилса, вулқон отилиш ҳаффи бўлган худудларда талофатларни бартараф этиш имкони пайдо бўлади.

Санта-Феда

Метероид портлаган

Аргентинанинг Санта-Фе провинцияси осломида метероид портлаган.

Шахар пойтахт Бунос-Айресдан 350 километр шимолий-ғарбдан жойлашган. Маҳаллий аҳолининг айтишича, осмонда улкан олов чакнаган, унинг ортидан эса кучли портлаш овози эшилтилан. Портлаш тўлқини куидан яқин атрофдаги ўйхўйларга шикаст етган. Халларга қаранганд, қарийб 10 нафар одам турли даражада танжароти олган.

Европада иктисодий ўсиш

Европа давлатлари иктисодиётида ўсиш кузатилмокда.

Европанинг ягона валюта бирлигига айлан мавмалатлар иктисодиётидаиги 2013 йилнинг шу даврига нисбатан 0,3 фоизни ташкил этган. Бунда қатор давлатларда ялпи икчи маҳсулот ҳажми ошгани мухим аҳамият касб этиди. Жумладан, Германияда 0,4, Франция, Испания ва Австрияда 0,3, Италияда 0,1 фоиз ўсиш қайд этилан. Эслатиб ўтамиш, АҚШда 2008 йилнинг иккинчи яримидан бошланган ипотека инкизоти кейинчалик Европанинг қатор давлатларига ҳам таъсир қиласди.

Сайёрада ичимлик суви

Астрономлар 1801 йилда кашф этилган Церера сайёрада сув мавжудлигини аниқлашган.

Аҳамиятли жиҳат шундаки, кичик сайёрада сув заҳираси жуда мўлублиб, мутахассислар ҳаёт манбаини ичишга яроқли, деб тошишган. Барча кичик сайёрадар каби Церера ҳам аниқ геометрик шаклга эга бўлмаган каттик жисм бўлиб, унинг ўз атмосфераси ҳам мавжуд эмас. Церера Күёш атрофини 4-6 йилда бир марта тўлиқ айланни чиқади.

Ҳарбий амалиёт ўтказилди

Покистон армияси қисмлари Шимолий Вазиристондаги жангарилар яширилганни таҳмин қилинган ҳудудларга ҳукумлар ўштирилди.

Ҳаво ҳукумлари Шимолий Вазиристоннинг Шавал водийси ва Даттахел минтакасидаги жангарилар тайёрлайдиган лагерларга қарши амалга оширилган. Айрим маълумотларга кўра, ҳарбий амалиётлар натижасида ўндан ортиқ террорчилар йўқ килинган. Мазкур ҳукумлар ҳукумат ва покистонлик толиблар ўртасида бошланган тончлик музокаралари шу бошида тўхтаб қолганидан кейин ўштирилган. Ҳарбий ҳаракатлар сабабли маҳаллий аҳоли ўз ўйларни ташлаб Банну, Коҳат ва Пешавор шаҳрларига кўчиб кетмоқда.

Стол шаклидаги катта планшет

Ideum va Touch Systems компаниялари диагонали 46 дюйм планшет яратишган.

Курилма стол кўрнишида бўлиб, Windows 8 операцион тизимида ишлайди. Хабарларга қараганд, гигант планшет Platform 46 деб номланди. Ушбу курилманнинг ноодатий томонлари нафақат унинг ҳамиди, балки у бир вактнинг ўзида 60 та қўлнинг тегишини сезада олади. Шу тарика агарда ушбу суперпланшетда маҳсус дастур ўрнатилган бўлса, курилманнан бир вақтнинг ўзида 10 дан ортиқ киши фойдалана олади. Бунинг устига Platform 46 экранни чанг ва налиқдан ҳимояланган. Планшет экрани ҳамжи 1920x1080 пикселни ташкил қиласди.

Рангин дунё

Тарихий манбаларга кўра, энг қадимги кўпrikлар Юнонинг тарихи курилашади. Кадимда ёғоч, тоши, осма, кейинчалик фан-техника рivojolari shaxrlarini bilan mustashxam temirbeton ustunligi kuchlari bilan etilgan. Saitgarmida 200 dan ortiq mammalakat boliib, ularning xar birida yuziga xos kopyriklar mawjusid. Ana shunday nomdor kopyriklaridan bira

Сан-Франциско шахри ва Марин округининг (АҚШ) жанубий кисмиди ўзаро boglab турувчи Олтин давроза кўпrikи бўлди. Бетоннига курилишига келиб олди. 1937 йилда келиб кўпrik курилишини ниҳоясига етади деб қолади. Бирор, ўшанда ҳам кўпчиллик лойиҳа мевафакиятига ишонмасди. Табиатинжикликлари, соатига 100 км. тезликда ёсувчи шамоллар, чукур дара узра мавзур қўйиб оқаётган асов дарё кўпrik курилишига изон мавзуди таъсилади. Ҳозирги оғир-об-ҳаво шароитига қарамай кўпrik 4,5 йил деганда куриб битказилди. Лойиҳа учун 35 миллион АҚШ доллари сарфланди.

